

QWARTALS-BILAGA TILL CARLSCRONA WECKOBLAD

Årgång 10 N:o 1 Anno 1789 Pris: 7 Skilling

Högt Årade Läsare,

Ett nytt Åhr hafver begynt under Bedröfvansens tunga Ok för Wår Nation, sedan det gångna Åhrets Krigs-Företag ändades med stor Wåndan och Beswikelse ity de förväntade Framgångarnas olycksaliga Uteblifwande. Ej nog härmed: Wår Örlogs-Stad hafver ej blott nödgats begråta de i Fält stupade, utan än wårre äfven de härstädes å Orten med Döden afgangne till Följd af den i Wår Stad grasserande Fält-Sjukan, erkannerligen Carlscrona-Febern kallad, hwilken obarmhärtigt ännu förhärjar såwål bland Flottans Folk som Stadens Ciwil-Personer och dessutom torde hafva skördat många Offer å Lands Bygden genom ditförd Smitta från hempermitterade Båts-Män. Till yttermera wisso hafver Statens Finanser iråkat ett critiskt Läge, och i Stockholm pågår ännu den exciterade Riks-Dag, hwilken blottat aldrig tillförne kända Motsättningar af djupgående Art ej blott mellan de olika Stånden, utan äfven mellan Konungen och Adeln. Låt oss emellertid ej nedslås och af djupaste Förtwifvnan, utan fastmer fatta nytt Mod genom att wända Blicken mot de twenne Glädje-Ämmen, hwilka något lysa upp Wårt i öfvrigt tämligen compacta Mörker;

Pro Primo: Hans Majestaits nyligen timade 43:e Födels-Dag, hwilken å Wår förträffliga Bilagas sista Sida celebreras medelst en underdånig versifierad Hyllning;

Pro Secundu: Den hugneliga Omständigheten att hwid den ofvannämnda Riks-Dagen Sonen till Bondeståndets förre Tal-Man, Salige herr Bonden Olof Håkansson från Lösen, Wår hederwårde nye Justice-Borg-Mästare i Carlscrona Herr Anders Håkansson, hedrat Dess Hembygd genom att under Riks-Dags-Förhandlingarna iklåda Sig det ärorika Uppdraget såsom Det Swenska Borgare-Ståndets Tal-Man, ett Förhållande som får äfven den gemenaste och obetydligast Innewånare i wår Örlogs-Stad att af berättigad Stolthet och djupt känd local Patriotism något räta på Dess wanligtwis af såwål andeliga som lekamliga Skröpligheter alltför krökta Rygg-Rad, hwarwid Undertecknad äfven dristar Sig att uttrycka den fromma Förhoppningen, att dylika Canaljer häravf sporras att lyfta Sig ur Dess sedwanliga Ömklighet genom att minska på den i wår Stad alltför utbredda Wahnan att i allmänhet möta Lifwets alla Skiften - och i synnerhet Jämmer-Dahlens Beswårligheter - medelst ett alltför flitigt Bruk utaf Bränn-Wins-Flaskans rusgifwande Innehåll. Nota Bene: Detta Nummer hafver hela 6 Sidor!

Med den allra utmärktaste Hög-Aktning

Herr Rodolphe Jeansson von Prahlenschreiber, Hufvud-Redacteur

Om den grufveliga Carlscrona-Feberns Uppkomst samt Dess continuerade Ut-Bredande

Den nuvarande Situationen

I Vår förra Bilaga uppmärksammades den nya lika mysterieusea som grufveliga Farsot, hwilken utbrutit i Örlogs-Staden under den gångna Hösten. Några Herrar Doctores inom Amiralitet hafva antagit, att de Fångar som funnos med på det eröfvade Ryska Skeppet "Wladyslaw" burit på en Smitta, hwilken snarligen öfverfördes till Det Svenska Manskapet. Därefter spreds den sannolikt vidare till allsköns Folk inom Flottan, och då ej alla Sjuklingar kunde beredas Plats warken i Sjuk-Huset i Bastion Aurora eller andra tillgängliga Byggningar, nödgades man inqwartera åtskilliga Patienter bland vanligt Folk boende i Carlscrona.

Härigenom hafver äfven mången Civil-Person i Vår Örlogs-Stad blifwit drabbad af den faseliga Sjukan, allmänt kallad Carlscrona-Febern, hwilken rentafv synes hafva fått Fäste på Lands-Bygden till Följd af att smittobärande Soldater och Båts-Män blefvo hemförlofvade till Sina Socknar hwid Början af Wintern. En otalig Mängd af svårartade Sjukdoms-Fall hafva hur som helst inträffat, warafv förskräckande många med dödlig Ut-Gång. Inför denna Catastrof synes Herrar Doctores inom Amiralitetet wara såwål maktlösa som oeniga. Till

yttremerer wisso fruktat Amiralitets-Ledningen att Farsotens Härjningar bland Flottans Manskap ska göra Mannarna så odugliga, att continuerade Krigs-Operationer till Sjöss ej blifva möjliga under den kommande Sommaren.

Begreppen Miasma respectifve Contagium

Den kinkiga medicinska Frågan hurusom Farsoter, hwilka hemsökt Människan sedan Tidernas Begynnelse, uppkomma, hafver sedan Den Medicinska Wetenskapens Barndom varit ett Spörsmål för allehanda Dispyter mellan Herrar Doctores. En af dessa lärda Strider hafver varit Bataillen mellan de varandra oförenliga Latinska Begreppen Miasma respectifve Contagium. Hwad det sistnämnda beträffar, så brukar såsom Contagium benämnas det Ämne, som enligt vissa Medicinska Auctoriteter såsom ett Smitto-Ämne öfverföres vid Contact mellan en smittobärande Individ och en osmittad Person. Mot detta står Begreppet Miasma, wilket enligt andra Herrar Medicus uppkommer såsom ett sjukdomsalstrande Förgiftelse-Stoff i Naturen till Följd af Ändringar i Luft eller Watten, synnerligen då WattenSamlingar blifva stillastående och unkna.

Örlogs-Stadens Ofullkomligheter

Oafvsett huruwida det främst äro de miasmatiske eller contagiosa Förhållandena som alstra Sjuklighet bland Befolkningen hafver dock Örlogs-Staden Carlsrona flere ofördelaktige Omständigheter, hwilkas Bidragande till Uppkomsten af allehanda Krankheter äro owedersäglige, så att dessa lätteligen sprida sig till snart sagt En-Hwar som Sig där uppehåller. Bland dessa märkas främst det gemenare Folkets synnerliga Trång-Bodhet, Mangeln på friskt Dricks-Watten och sunda Källor å Tross-Ön, samt den knappa och enahanda Födan. Ty mången af de armare Stads-Innewånarne lägga större Delen af sina Dags-Penningar på Krogen, hwarigenom Resten ej förslår till en tjänlig dagelig Föda; De smaka sällan kokad Mat utan lefwa istället hvid torr D:o samt illa kokat Dricka, till Förfång för Helsans Bibehållande.

Dessutom inlogera ej blott de burgna, utan synnerligen den fattigare Delen af Stadens Befolkning diverse löst Folk i sina Små-Hus, Källare och Windar, hwarvid den sämre Hopen härigenom hafver usla Natt-Qwarter, då de om Wintern bo i kalla, fuktiga och dragiga och om sommaren qwafva Rum, där de packas samman med varandra, ej sällan dessutom med en Barna-Skara, än liggande på Golfv och Kistor, än i Häng-Mattor men utan Säng-Kläder och med Gång-Kläderna på sig, saknandes nödiga Kläder och Linne att ömsa med.

Sluteligen bidrager till den osunda Situationen Slaktare-Bodarnas Läge vid Västra Sidan af Stora Torget, Stads-Kyrko-Gårdens Befintlighet inom Staden, Liks Begravande i Kyrkorne, här och där utkörde Gödsel-Högar, de såväl på Gårdarne som tillfälligt å Gator och i Gränder gjorde Afträden för Tarfvets Förrättande, utkastade skämde Mat-Waror och As lite hwarstans, samt de många Gatornas och Ränn-Stenarnes uhracktlåtne Ren-Hållning, hwilket sistnämnda Herr Lands-Höfvdingen flera Gånger med Efter-Tryck påtalat, men hwars Efter-Lefvnad bland Stads-Borna synbarligen är alldeles otillräcklig.

Situations Carta öfver Swenska Arméens Krigs Operationer i Ryssland med Beskrifning öfver Dess Ställning kring Fredrics Hamn med Dess hufvudsakligaste Händelser finnes till Salu på Amiralitets Bok-Tryckeriet för 24 Skilling Specie Stycket

Till nästa Far-Dag är att hyra för Ung-Karlar hela öfvra Wåningen jämte nödige Uthus uti ett Hus beläget på Kjöpmans Gatan

Betraktelse öfver Konunga-Riket Frankrikes Tillstånd

I det Fransyska Konunga-Riket hafver den gångna Wintern varit den värsta i Manna-Minne. I Provence fröso Win-Stockarne på Fälten; I Bretagne sprucko Cider-Faten i Källarne; Qwarnarne stodo stilla, Mat- och Spannmåls-Förråden togo slut, Priserna på Bröd stego för hvar Wecka, och Får och Boskap fröso ihjäl.

Den hårda Winter-Kölden föregicks af en catastrofal Sommar, hwilken drabbade hela Södra Europa. Till all O-Lycka piskades hela Frankrike under Juli Månad af de

svåraste Hagel-Stormar, hwars Hagel-Korn voro så stora, att rentav Hästar och Nöt-Creatur blefvo ihjälslagna på Ängarne.

Samtidigt continuerar och rentafv förvärras i Franrike den sedan länge förhärskande economiska Crise, hwilken lett till ej tidigare upplefd Dyr-Tid för Landets gemenare Befolkning. Särskilt denna Winter hafver oändliga Skaror af förtvifvlade, svältande och nödställda Tiggare utan Försörjning synnerligen under de senaste Månaderna dragit fram längs Lands-Vägarne. Af dessa anses närmare 100.000 hafva sökt sig till Hufvud-Staden Paris. Redan under den gångna Sommaren inträffade till Följd af den svåra Situationen blodiga Upplopp i flera utaf Provincernas Städer.

De Styrandes Miss-Tag och Under-Låtelser

Till den mycket besvärliga Situationen med tömd Stats-Cassa och likaledes uttömda Crediter hafver sedan lång Tid ej minst bidragit den incompetenta Stads-Ledningens Miss-Tag i Form af flera olyckeliga Krig och diplomatiska Fiaskon. Ett af de största torde hafva varit de kostsamma Insatserna på Rebellernas Sida i det Nord-Amerikanska Frihets-Kriget gentemot England, hvilket pågick Åren 1775-1783. Det Fransyska Stödet till de Amerikanska Patrioternas Själfvständighets-Sträfvanden skedde dock till Priset af en astronomiskt stor Stads-Skuld samt resterande Låne-Skulder till Utlandet.

Redan den förre Konungen Louis XV:s Ministrar insågo hvarthän det barkade, och hade därför proponerat flera Reformer samt ett nytt Skatte-System, som äfven skulle inbegripa såväl Adeln som Kyrkan. De ansågo nämligen, att det ej längre gick att hålla fast vid den gamla bestående Ordningen, där hela Skatte-bördan af Tradition alltid burits af Det Tredje Ståndet, hwars Majoritet utgörs af fattiga Lant-Arbetare och Städernas eländiga Proletariat.

Men dessa båda privilegierade Stånd ville ej bidraga därtill, utan höllo styvnackat fast vid det Gamla, vilket äfven inbegrep Den Kongliga Hofvets-Statens kostsamma Öfver-Dåd med omåttligt Lyx-Begär och upprörande Slöseri. Därföre utmanöfvades de reformifvrande Ministrarna genom Intriger, då den nuvarande Konungen Louis XVI tillträdde som Regent i Året 1774.

Conclusion

Sålunda kan sammanfattningswis följande constateras: Det Fransyska Konungariket, med 28 Miljoner Inne-Wåhnare och Europas största Armée, hafver till stor Del mist Dess forna Glans; Ty denna Monarki är ett Land, hwars Economie för närvarande befinner sig i Chaos, hwars Stats-Finanser äro nära Banque-Routte, och hwars Administration visar Tecken på att snarligen stå inför ett totalt Samman-Brott. Till Följd af den allvarliga Situationen såg Landets Konung ingen annan Utväg än att Den 8:e Augusti i det förra Åhret låta inkalla Ständer-Församlingen till Förhandlingar i den Kongliga Hufvud-Staden Paris, wilka torde påbörjas under snart instundande Maj Månad.

Med Anledning härav råder nu febril politisk Verksamhet i Frankrike, där en Stört-Flod af djärfva Pamfletter, Flyg-Blad, Tidningar och Böcker med omstörtande Tankar sprides såväl inom den frustrerade Borgare-Classen som den gemenare Befolkningen. Den Fransyska Crisen hafver därför äfven utlöst stor Oro såväl bland Europas Kongliga Hofv och Dess Aristocratier som Den öfvriga Romersk-Katolska Kyrkan.

<<<<<< >>>>>>

*På Wall Gatan är förleden Wecka ur ett hederligt Hus blifwit bortstulen
En Silfver Mat-Skjed, märkt med Bokstäfverna W. R. Den som den till Rätta
skaffar och det anmäler på Tryckeriet skall undfå hederlig Weder-Gällning:
Skulle hon wara såld eller pantsatt will Ägaren den igenlösa.*

<<<<<< >>>>>>

*En Silfver Mat-Skjed, märkt med W. R., är af en Hederlig Stads-Bo upphittad
på Gatan; För dess rätte Ägare kan vidare Underrättelse fås på Boktryckeriet*

<<<<<< >>>>>>

Om Bak-Grunden till det s. k. Anjala-Förbundets Uppkomst

Efter Det Seger-Rika Slaget hvid Hogland i sistlidna Juli Månad – ehuru detsamma dock ej förmådde liqwidera Den Ryska Flottan, hwilket ju war Krigs-Planens grundläggande Förutsättning – hafver Konungen nådigt låtit alla medverkande Sjö-Officerare erhålla Befordran en Grad, förutom den för särskild Skickelighet såsom Flagg-Capitain under Slaget sig utmärkande Herr Öfverste-Lieutenanten Otta Hendric Nordenskiöld, hvilken avancerat tvenne Grader och därvid blifvit Contre-Amiral, liksom äfven Herr Öfverste-Lieutenanten Linderstedt.

Emellertid förmärktes såväl Afvund som Miss-Nöje bland äldre Officers-Colleger öfver dessa bådas Utnämningar. Det största Miss-Nöjet bland Officers-Corpserna såväl till Lands som till Sjöss torde dock främst hafva berott på dels Krigets olyckeliga Förlopp, då några viktigare Fram-Gångar ju uteblefvo, dels den skriande Mangeln på nödig Föda m.m. till Trouppernas Försörjning, liksom på en passabel Fält-Sjuk-Vård.

Hwid De Finska Förbanden blefvo därvid Missnöjet med de rådande Förhållandena så starkt, att det föranledde en politisk Opposition, kallad Anjala-Rörelsen, hwilken geschwindt spred sig till såväl Arméen som till de bäge Flottorne. Dess Namn härrör från det Säteri i Anjala, beläget i Borgå Stift i Nylands Län, där de mest missnöjda Officerarna samlades för Samråd i Opposition gentemot Hans Majestaits Politik.

Denna Oppositions-Grups första formella Uttryck blefv den Not, underskrifven utaf Herr Generalen C. G. Armfelt och 6 St. Finska Regements-Officerare, hwilken Den 9:e Augusti afsändes till Den Ryska Kejsarinnan Katarina II såsom en diplomatisk Trefvare om Wapen-Stille-Stånd och Freds-Förhandlingar, i efter-Hand kallad "Liikala-Noten". Konungens upprörda Reaction på denna Invit blefv bl.a. ett omedelbart Krafv på en Trohets-Försäkran från De Samman-Svurna. Istället framhärddade dessa genom att uppsätta ett Document, kallat Anjala Förbunds-Act, wilket blefv försett med ej mindre än 112 Under-Skrifter. Hufud-Punkterna i detta Act-Stycke woro Krigets förmenta Olaglighet, Den alarmerande militaira Situationen, samt Uppfattningen att Freds-Förhandlingar woro helt nödvändiga.

Bland Under-Tecknarne torde dock blott en mindre Kärn-Grupp - med Herr Majoren Jan Anders Jägerhorn i Spetsen - hafva hyst förrådiska Tankar på en Uppgörelse, där Finlands Omvandlande till ett Ryskt Gouvernement proponerades. Trots Den Ryska Kejsarinnans kyliga Bemötande af Anjala-Männens Propåer, continuerade de Fosterlands-Förrådiska Stämplingarna inom Gruppens hårda Kärna, bland annat genom Contacter med likasinnade Svenskar i Rikets öfvriga Delar, hwilka hyste Tankar på såväl Ändringar utaf Den Svenska Författningen som en förmodad Stats-Coupe.

Då Konungen emellertid i denna critiska Situation nödgades lämna Finland för att via Stockholm begifva Sig till Göteborg och därstädes organisera Motståndet mot den Dansk-Norska Invasions-Styrkan i Bohus Län, lämnade Hans Majestait öfver Befålet i Finland till Dess Broder Hertig Carl, hvilken dock i Strid med Konungens uttryckliga Instruktioner inlät Sig i directa Förhandlingar med Fienden. Emellertid kom Konungens resoluta Ingripande på Den Västra Fronten och den därstädes lyckosamma Utgången genom Wapen-Stille-Ståndet med Danmark att stärka Dess Ställning, hwilket resulterade i att Hans Höghet Hertigen kom på andra Tankar. Högst Densamme lät nämligen då upplösa Anjala-Corpsen, och i Takt med att de Finska Soldaterna hemförlofvades kom Myteri-Andan inom Förbanden till all Lycka att klinga utafv.

Genom Hans Majestaits Initiativ blefvo därefter - innan den hastigt inkallade Riks-Dagen i Stockholm skulle öppnas - kring Ny-Året de främsta Anjala-Ledarna fångslade, af wilka dock wissa redan hafver flycktat Riket. Några af Förrådarna ädömdes Fängelse respektifve Lands-Förvisning, samt den innersta Kärnans Män Döds-Straff. Huruwida Werk-Ställigheten därafv medelst Decapitering bliver genomförd skall med Tiden blifva klarlagt.

Förleden torsdag eller Den 22:e Dennes förlorades å Runneby Gatan Fjorton R:daler Specie uti Twå R:dalers Sedlar. Skulle någon rätsinnig Menniska samma Penningar upphittat och det på Tryckeriet till känna gifwer, skall Dess Besvär med 3 R:daler wedergällas.

Samman-Drag af hwad som sig tilldragit hafver under den ännu pågående Riks-Dagen i Kongliga Hufvud-Staden

Den ännu ej afslutade Riks-Dagen hade innan Dess Öppnande föregåtts utaf flera Oroligheter i Stockholm, där samlade Hopar af det gemenliga Folket utslungat skymfliga Tillmälen emot Officers-Adeln, erkannerligen hvid Riddar-Huset, där flera Officerare hade sitt temporaira Logi. Sedan Hans Majestait i December Månad i det förra Åhret lät kalla Ständerna till Riks-Dag i Hufvud-Staden, inleddes Densamma därstädes i Slutet af Januari, närmare bestämt.....

Den 26:e Januari, hwarwid ej torde kunna förnekas, att hvar lokal-patriotiskt sinnad Carlsrona-Bo synnerligen torde fägnas af Wetskapen att Det Swenska Borgare-Ståndet representerades utaf Vår Örlogs-Stads i det förra Året utnämnde Justice-Borg-Mästare Herr Anders Håkansson.

Hwad som emellertid nogsamt indiquerade att denna Riks-Dag skulle blifva betydligt stormigare än hwad som hörer till Wanligheten förmärktes redan inledningshvis. Ty en ej tidigare upplefd närmast kompakt Fientlighet gentemot Adels-Ståndet ifrån de trenne Öfvriga Stånden syntes wara den Atmosfair hwilken likt unkna Dunster skulle komma att prägla de continuerade Riks-Dags-Förhandlingarna. Det oangenäma Climatet torde framförallt föränletts af å ena Sidan det Adels-dominerade emot Konungens Krigs-Politique upproriska Anjala-Förbundets Tillkomst, samt det stora antalet adliga Officerare, hwilka tagit Afsked från Arméen i Besvikelse öfver uteblifven Krigs-Lycka och misskött Försörjning och därför rest Hem, och å den andra af Hans Majestaits Adels-fientliga Propaganda, hwilken tydligt riktat sig mot de ofvannämnda Foster-Lands-Förrädarna.

Den af Konungen utsedde Lant-Marskalken Herr Grefven Charles Emil Lewenhaupt, equiperad med Biljetter af Konungens Hand innehållande specifiqua Instructioner om hur Adels-Ståndets Representanter skulle bemötas, fick såsom konungatrogen hwidkännas stark Opposition, O-Vilja och äfven directe Förakt ifrån Dess Stånds-Bröder. Redan det första Ärendet, afvseende Konungens Yrkan på Till-Sättandet utaf ett Secrète Ut-Skott för Beredning av det fortsatta Krigets Finansierande, väckte upprörda Känslor bland Adeln, då den krävde att Ut-Skottets Werksamhet skulle regleras i en skriven Instruction. Följden härav blefv en häftig Konflikt hwid Ärendets Behandling inne på Riddar-Huset mellan Adels-Ståndet och den Konunga-trogne Herr Lant-Marskalken.

Den 17:e Februari kallade därför Konungen alla Stånden till Plenum Plenorum i Riks-Sahlen å Stockholms Slott, hwarwid Hans Majestait ifrån Silfver-Tronen höll ett lika flammande som vredgat Tal, riktat mot den motspänstiga Adeln, som hade missfirmat den Konungatrogne Herr Lant-Marskalken. Då Adelns Tales-Män sökte gå i Svaro-Mål, slog Majestaitet Den Kongliga Spiran i Bordet, höjde Dess Röst och begärde Tystnad, samt uppmanade sluteligen - på Grund af den affecterade Situationen i Sahlen - Adels-Ståndets Representanter att lämna densamma. Då dessa följaktligen utågade, hördes de öfvriga trenne Stånden hurra samt ropa: "Lefve Gustaf!". Samlade på Riddar-Huset vägrade därefter Adeln att hörsamma Konungens Begäran om att en Deputation ovillkorligen måtte be Herr Lant-Markalken om Ursäkt. Till Följd härav lät då Hans Majestait.....

Den 20:e Februari Om Morgonen häkta ett Tjog-Tal af de ledande Oppositions-Männen i Hufvud-Staden, hwarwid några fördes till Änke-Drottningens Fredriks Hof, medan de öfvriga förblefvo i Hus-Arrest.

Den 21:e Februari kallades ånyo Ständerna till Riks-Sahlen, hwarwid Konungen lade fram en helt ny Proposition om en vidlyftig Författnings-Ändring såsom ett särskilt Tillägg till, Regerings-Formen, hwilken gifvits Benämningen **Förenings- och Säkerhets-Acten**.

Dess Innehåll gjorde i hwissa Stycken en våldsam Werkan på Adeln, ty i Dess Text hette det att, Citat: "Skickelighet, Förtjänst, Erfarenhet och bepröfvad medborgerlig Dygd skall hädanefter wara den enda Grunden för Befordringar inom Rikets alla Ämbets-Werk utan Afvseende på Börd eller Stånd". Trots Adelns häftiga Upprördhet och Motstånd mot att så i Grunden beröfvas gamla nedärfvda Privilegier, kom dock detta Tillägg till Regerings-Formen att några Dagar senare blifva antaget genom de öfvriga trenne Ståndens Öfver-Wikt.

I Afvsikt att preventera eventuella Oroligheter beslöt Konungen att emot Slutet af Februari Månad förlägga den Konunga-trogna Dala-Fri-Corpsen (hvilken den gångna Hösten gjort betydelsefylla Insatser för Foster-Landet gentemot den resultatlösa Norsk-Danska Offensifven i Bohus Län) till Drottning Holm, i Syfte att i Hufvud-Staden bibehålla Lugnet och Den Allmänna Ordningen så länge den pågående Riks-Dagen blifver continuerad.

Samman-Fattning

Förutom den oförmodat stormiga Riksdag, som här blifvit refererad, bör beträffande Rikets Situation i öfvrigt särskilt påminnas om att Sverige fortfarande är i Krig med Ryss-Land och att härafv det Stats-finansiella Läget blifvit ytterst allvarligt. Den brydsamma Situationen nödvändiggjör Riks-Dags-Beslut om nya Skatter samt Bewillning till Lån i Ut-Landet; härafv Konungens Önskan att hänskjuta denna kinkiga Problematique till ett särskilt secréte Ut-Skott inom Riks-Dagen.

Hwad gällder Fram-Läggandet samt Genom-Drifvandet utaf Förenings- och Säkerhets-Acten, så får denna Händelse betraktas såsom en necessair Action af Hans Majestait i Afvsikt att genom en Författnings-Ändring eliminera de Risquer för Dess Egen Ställning som den osäkra politiska Situationen gifvit Upphofv till. Därfvid synes Konungen hafva lyckats, ty Acten gifver Regenten en stärkt constitutionell Ställning på Riks-Dagens Bekostnad, bland annat genom utökade Befogenheter för Högst Densamme att fatta egna Beslut för Riket då detta befinner Sig i trängt Läge. Vidare blifver Riks-Rådet afvskaffat liksom äfven, såsom här ofvan blifvit omnämnt, Adelns Ensam-Rätt till högre Ämbeten.

Conflicten mellan Konungen och Adeln hafver äfven i Dess Förlängning kommit att beröra själfvaste Den Kongliga Familjen, då Cron-Prints Gustaf Adolfs Vice-Gouverneur i Dess Kongliga Ut-Bildning, Herr Öfversten Baronen Carl Adam Wachtmeister, på Eget Initiativ lämnade Dess Kongliga Tjänst. Till Dess Efterträdare hafver Konungen låtit utse Den 55-Åhrige Herr Grefven Nils Philip Gyldenstolpe, hvilken är allmänt känd såsom en af Det Kongliga Hofvets mest wählbekanta Tro-Tjenare.

Otvifvelaktigt hafver genom det Skedda Konungens Makt-Ställning märkbart ökat; Samtidigt torde Hwar och En inse, att Den Swenska Adeln drabbats af ett oerhört Slag, hwilket synnerligen underminerat Dess Ställning. En djup och måhända oreparabel Miss-Sämja mellan Konung och Adeln torde härigenom komma att bestå under öfverskådlig Tid.

--- § --- § --- § ---

För blott 12 Skilling Specie kan en Lyckans Man eller Qwinna en ny Post-Wagn med Bock och Säte med Remmar winna; Dragningen sker nästkommande Söndag om Efter-Middagen i Herr Tracteurs Kynells Hus; hwartill önskas af Ägaren rätt ansenlig Lycka.

Impromptu på Hans Majestait Konungens Födelse Dag Den 24:e Januari 1789

*Så länge Norden Prinsar bär Af Din och WASA Ättens Dygder
O KONUNG! Skall i Våra Bygder Wår Kärlek flyga hvar Du är
Ej Sjelfvs-Väld som vårt Land bedrar; Ej Grannars Räncker som förleder;
Skall hålla os ifrån de Eder Vi svurit Dig som KUNG och FAR,
Må Dina Åhr af Stor-Werk krönt Uti en önkswärd Frid förinna
och Du med första GUSTAF hinna En Älder som Hans Thron belönt.*

- S L U T -

QWARTALS-BILAGA TILL CARLSCRONA WECKOBLAD

Årgång 10 N:o 2 Anno 1789 Pris: 7 Skilling

Högt Ärade Läsare,

Under Åberopande af Wårt Älskade Foster-Lands iråkade extra-ordinaira Sitaution med Krigs-Tillstånd och svår Sjuklighet, särdeles bland Örlogs-Flottans Folk härstädes i Carlscrona, men äfvenledes bland Stadens öfvriga Inne-Wåhnare, nödgas Under-Tecknad afvstå från sedvanligt spefullt Penn-Fäckande och annat slikt Raljeri, visserligen till stor Besvikelse för de Ärade Läsare, Hwilka synnerligen gouteras allsköns Pladder i tryckt Form, för att i Stället i de allra grafvaste Ordalag kungöra något om föreliggande Bilagas Innehåll, hvarvid skall medgifvas att denna Gång synnerligen Ut-Rikes Nyheter gifvits ett ansenligt Utrymme, främst beroende på den ytterst alarmerande Situationen i Konunga-Riket Frankrike, hwars senaste Händelser tarfvat en utförlig Articel om ej mindre än tvenne Sidor, samt att Wi äfvenledes tillåtit Oss att omnämna Nyheten om Den Amerikanska Nationens Wahl af Dess allra förste President; Härvid hafver å andra Sidan något mindre Rum gifvits de Inrikes Nyheterna, bland hvilka främst märks den i Stockholm nyligen afslutade Riks-Dagen och Dess osedvanligt stormiga Förlopp. Nog därom; Vår hedervärda Tidnings-Redaction hyser Förhoppningen att Den Ärade Läsaren trots det allvarliga Innehållet må beredas om ej Löje, så dock ett visst Nöje, äfven hwid detta Alsters Genom-Läsande, innehållande ej minder än hela 8 Sidor!

Med den allra utmärktaste Hög-Aktning
Herr Rodolphe Jeansson von Prahlenschreiber, Hufvud-Redacteur

*Om någon skickelig Yngling, som wid Grofv-Handeln är wan och derfvid tjent,
åstundar Condition, kan Han sig därom på Boktryckeriet anmäla.*

<<<<<<<<<<<<<<>>>>>>>>>>>

Herr Fri-Herren C. J. Raab är blifven utnämnd Till Ny Lands-Höfvding öfver Blekinge

Herr Fri-Herren Claes Jacob Raab hafver Den 28 April erhöllit Utnämningen till Ny Lands-Höfvding öfver Blekinge, då Dess Före-Trädare, Herr Fri-Herren Salomon Christian Köhler, efter Dess 3-åriga Tjenst-Göring i Ämbetet, anhållit om samt äfven beviljats Afvsked från Den Höga Posten.

Fri-Herre Raab föddes Den 5:e Augusti 1747 såsom Son till Lands-Höfvdingen i Cronobergs Län, Herr Fri-Herren Adam Johan Raab och Dennes Tredje Hustru Maria Elisabeth Rydingswärd. Efter en lysande militaire Carrière, inledd härstädes i Örlogs-Staden såsom Cadette hvid Amiralitets-Cadette-Corpsen i Åhret 1758, kröntes Densamma med Utnämningen till Öfwerste-Lieutenant hwid Amiralitet 1786.

Wår Nye Höfvding öfver Blekinge afvser att upplåta Dess förnåma Bostad, utgörande ett af Stadens förnämsta Sten-Hus, uppfört för några Decennier sedan af wählbekante Herr Bagare-Mästaren Christoffer Buuth, samt hafvandes För-Delen af ett centralt Läge hwid Norra Sidan af Stora Torg, att nyttjas till Lands-Höfvdings-Residens uti Dess Höga Ämbete, istället för den sedvanliga Byggnaden som brukats till detta Ändamål, nämligen det wählbekanta och utaf Salige Lagerbielken i Början af wårt Sekel hvid Skepps-Bron i Kalfv-Hagen uppförda storståtliga Huset hwid Drottning Gatans Norra Ände.

Förleden Tisdag upphittades af en Bonde wid Stora Brunnen en emaillerad Snus-Dosa, som Ägaren, då den beskrifwes, kan återfå hos Tullförvaltaren Lindberg, hwarwid äfven det Snus, som hwid Upphittandet befanns ligga uti Dosan, wisserligen liksåledes återlämnas qwarliggande uti bemälte Dosa, ehuru i tämligen wähl tuggat Skick,

<<<<<<<<<>>>>>>>>>

Om General-Ständernas Inkallande samt de häftigt tilltagande Oroligheterna i Konunga-Riket Frankrike

I Vår förträffliga Bilagas föregående Nummer hafver Vår Tidnings-Redaction bekrifvit Bakgrunden till Den Fransyska Nationens ytterst allvarliga Crise. Där redogjordes för de differenta Orsakerna till hvarföre Landet nu synes stå på Randen af en våldsam Convulsion. Wi berättade äfven att Rikets Economie länge befunnit sig i Chaos med Stats-Finanser på Gränsen till Banque-Route; Dessutom synes Landets Administration vara nära ett totalt Samman-Brott. Till Följd af den allvarliga Situationen såg Landets Konung Louis XVI ingen annan Utväg än att Den 8:e Augusti i det förra Åhret låta inkalla Ständer-Församlingen till Förhandlingar under innewarande Års Maj-Månad i Versailles straxt utanför den Kongliga Hufvud-Staden Paris.

Om den politiska Jäsningen i Riket

Med Anledning härafv har under Våren rått en febril politisk Verksamhet i Landet. En Stört-Flod af djärfva Pamfletter, Flyg-Blad, Tidningar och Böcker med omstörtande Tankar hafver spridits såväl inom den frustrerade Borgare-Classen som den gemenare Befolkningen. Öfverallt hafver Folket discouterat Behofvet af stora Samhälls-Reformer, synnerligen Innewårnarne i Paris.

Därstädes lærer den mest omtalade Platsen för Menings-Ubyten vara Hertigens af Orleans berömda Palais Royal i centrala Paris. Denne Höge Man, en Konglig Cousin och Concourent om Den Franska Tronen, har låtit bygga om sitt grandiosa Palais och öppnat detta och tillhörande Träd-Gård till en Nöjes-Inrättning för Allmänheten. I Dess Parque med eleganta Butiquer, Caffé-Serveringar – s.k. ”Cafées” – och andra agreabla Faciliteter träffas reguliärt ett flertal Politiska Sällskap för Politiska Discourser, och där säljas en mängd samhällsomstörtande Pamfletter samt D:ö Tidningar och Flyg-Blad.

Här, i denna sjudande Kittel af nya, djärfva Tankar, mötas såväl Samhällets Höga som Låga i allehanda Spörs-Må om Fram-Tiden. Mot denna Bakgrund är det förstaeligt, att en tilltagande Oro och Fruchtan för hvad som komma skall hafver förmärkts ej blott i det egna Landet, utan äfven i Utlandet, synnerligen bland Europas öfvriga Kongliga Hofv, Aristocratiska Familjer och hela den Romersk-Katolska Kyrkan.

Om Laglösheten i Provinserna samt Cravallerna i Paris

Ständer-Församlingen var utsatt till Den 27 April, men Dess Öppnande blefv af olika Skäl försenat. Tiderna hafver blifvit mycket oroliga med en särskilt på Lands.Bygden tilltagande Lag-Löshet. Flera af de Deputerade som kommo resande till Hufvud-Staden blefvo försenade af Rån, Öfver-Fall och Folk-Upp-Lopp. Oron torde sammanhånga med att drygt halfva Befolkningen synes helt sakna Försörjning, samtidigt som Lifvs-Medels-Priserna stigit till närmare 2 Hundrade Pro Cent.

I Slutet af April Månad, sålunda blott några Dagar innan Ständer-Församlingen skulle öppnas i Versailles, kom det till blodiga Samman-Stötningar på Paris´ Gator. Ryktet spreds att en mäktig Tapet-Fabriqueur proponerat att Dess Arbetares Löner kunde halfveras. Detta ledde till att en uppretad Folk-Massa, bestående af några Hundra Tal af det gemena Folket, försökte storma Dess Hus. Detta lyckades om Aftonen, hwarvid Win-Källarens öfver 2.000 Bouteljer blefvo ett begärligt Byte för de törstige Plundrarne. Då beväpnade Armé-Troupper ditkommenderades, kommo under de följande Cravallerna öfver Ett Hundra Människor att dödas samt ungefärligen Tre Hundra att skadas. Några Weckor senare hängdes de främsta Anstiftarne, medan andra som Straff sändes till Den Fransyska Marinen att nyttjas såsom Galär-Slafvar.

General-Ständernas Öppnande Den 4:e Majus

Efter den inledande Guds-Tjänsten vidtogo så den följande Dagen i Versailles Ständer-Församlingens Förhandlingar. Stånds-Riks-Dagen stod inför en närmast omöjlig Uppgift, då den ju föregåtts af en oändlig Flod av inkomna Klagomål; Högen af insända Brevf torde ha omfattat närmare 60.000. Tämligen snart visade det sig, att de trenne Stånden inte kunde samarbeta, utan voro högst oense. Herr Finans-och Stats-Ministern Neckers långa Tal innehöll ej de förväntade Reformerna, till stor Besvikelse för de Kretsar, hwilka häfvdade Nödvändigheten af genomgripande Förändringar.

Adeln vägrade blankt att mista några af Dess Priviliegier och fick äfven Konungens Stöd, hvilket ledde till att Misshälligheterna ökade. Till sist lät Regenten utestänga Det Tredje Ståndets Representanter från Mötes-Lokalen, tillika det Stånd, till hwilket hörer - Nota Bene! - ej mindre än 98 Pro Cent af Frankrikes Befolkning, varafv den öfverväldigande Delen är bosatt på Lands Bygden.

Eden i Boll-Huset Den 20:e Juni

Till Följd af Ute-Stängningen förenade Sig då de mest liberala och progressifva Krafterna från såväl Det Tredje som från de tvenne andra Stånden, där Herr Grefven Mirabeau utmärkte sig som den främste. Tillsammans gingo dessa Den 20:e Juni öfver till det närliggande Kongliga Boll-Huset samt swuro därinne hwad som kallas "Eden i Bollhuset". Den torde i Sak wara en Declaration, hvori de Församlade förklarade Sig såsom Den Fransyska Nationens egentliga Företrädare, samt utropade Sig som Landets enda legitima National-Församling. Sluteligen gåfvo de hvarandra Löftet att inte upplösa Församlingen förrän en ny Författning och Grund-Lag för Riket, Innehållande omfattande Reformer, blifvit antagen.

Den Kongliga Cron-Prinsens Frånfälle Den 4:e Juni

I denna för Riket så labila Situation drabbades Den Kongliga Familjen af den grufvligaste Sorg. Om Aftonen hvid Pass Kl. 10 Den 2:e Juni ringde Notre Dames Kyrk-Klockor, manande till För-Bön för den dödssjuke Cron-Prinsen, som tvenne Dagar senare afvled, blott 8 Åhr gammal. Konungen blefv därvid alldeles förkrossad och isolerade Sig för en Tid i Slottet Marly. Hertigen af Normandie blefv då utsedd till ny Dauphin, det vill säga Tron-Arvinge.

Konungens Möte Den 23:e Juni samt Dess Beslut Den 27:e Juni

Ställd inför den nya politiska Situationen, och vacklande mellan den Reformvänlige Necker och det Reform-fientliga Hofv-Partiet, beslöt Konungen att afvskeda den förre, samt att inkalla alla Representanterna till ett nytt Möte i Församlings-Salen. Stämningen var spänd, icke minst genom att Konungen kommenderat dit ej blott Sitt Lifv-Garde, utan äfven andra Soldater. I Talet förklarade Sig Majestaitet kunna gå med på vissa begränsade Reformer, men att endast Konungen hade legitim Beslutande-Rätt. Innebörden var att Ständerna skulle upplösas om de ej underkastade Sig. Då Han kommenderade de trenne Stånden att skiljas och lämna Sahlen, motsatte Sig Det Tredje att aflägsna Sig. Ehuru det på Slotts-Gården samlades en upprörd Folk-Massa, vägrade de utkommenderade Soldaterna att skjuta på de Demonstrerande.

Konungen blefv då pressad att återinsätta den populaire Necker. Ryktet gick att åtskilliga Tusental af desperata Människo-Hopar var på Wäg från Lands-Bygden till Versailles, vilket föranledde Majestaitet att låta inkalla 16 Regementen till att hålla Beredskap. Emellertid Beslöt Regenten Den 27:e Juni till Följd af den pressade Situationen att låta sammanslå alla De Trenne Stånden till en gemensam National-Församling, samt upplösa Ständer-Församlingen, hvarefter ett Utskott utsågs till att utarbetea en ny Grund-Lag.

Förnyade Oroligheter såväl i Paris som i Lands-Orten

Emellertid hafver Oroligheterna i Paris continuerat med nya Cravaller och Demonstrationer, då Bristen på Mat är skriande och Bröd-Priserne oafvbrutet stiga. I ett fåfängt Försök att bibehålla Lugnet hafver därför Arméen låtit utsprida Troupperna ända till Paris' För-Orter. Äfven i Landsorten tilltager Laglösheten, i synnerhet sedan Soldater börjat desertera och lämna Sina Förband för att istället ansluta Sig till Pöbel-Hoparne. I Staden Valenciennes hafva de slemmaste Man-Folken rentafv våldfört Sig på oskyldiga Nunnor. Öfvergreppen synes öfverallt tilltaga, hwilket

Amerikanska Congressen, samt föra en gynnsam Utrikes-Politik, hwars Innehåll i Fram-Tiden torde präglas utafv strikt Neutralitet gentemot de Europeiska Stor-Makterna.

- § -

*Ett hederligt Fruntimmer åstundar manligt Rese-Sällskap
Under Färden åt Götheborg eller Bohus Län, mot Deltagande i Skjuts-Kostnaden;
En lika agreabel som satisfierande Samvaro under Resandet utlofvas,
förutsatt att Öfverenskommelse om skälig Weder-Gällning för
Förlustelserna uppgjöres innan Färdens Påbörjande .*

Samman-Fattning af den i Stockholm hållne ovanligt oroliga Riks-Dagen samt Densammes änteliga Afvslutande

I Vår förträffliga Bilagas föregående Nummer hafver redogjorts för ett Antal synnerligen betydelsefulla Ändringar i Den Swenska Grund-Lagen, hwilka blefwo af Hans Majestait Konungen genomdrifvna under den nyligen afvslutade Riks-Dagen. Wi skrefvo då bland annat om de Stånds-utjämmande Beslut, wilka utgjorde ett sorts Konungsligt Tack till de Ofrälse Stånden för att de stött Högst Densammes Makt-Utvidgnings-Anspråk under Riks-Dags-Förhandlingarne.

Bland dessa betydande Reformer skall här blott erinras om att reella Meriter, och ej blott Börd, skola framgent blifva afgörande vid Tillsättandet af Ämbets-Män, dock med hwissa Undan-Tag, såsom Lands-Höfdings-Ämbetena. Bönderna hafver dessutom nu erhållit Rätten att friköpa Frälse och Crono-Jord. Tillkomsten af alla de nya och drjerfva Reformerna, sammanfattade i den s. k. "**Förenings- och Säkerhets-Acten**" af **Den 4:e April**, kan formellt sett betractas såsom ett Tillägg till Regerings-Formen af Åhr 1772. Det öfvriga hufvudsakliga Innehållet skall i Korthet här erinras om.

Hwad Konungens stärkta Ställning anbelangar, hafva Wi tidigare nämnt den anmärkningsvärda Följden af att Majestaitet gafvs Rätten att sjelfv bestämma Antalet Riks-Råd, hwilket ju Höga Wederbörande som bekant bestämde till - Noll!!! Därmed upphörde en Tradition, hwilken rätt sedan Konung Magnus Ladulås' Dagar. Istället beslutades om Tillsättandet af en Regerings-Beredning, som till Hälften skall bestå af ofrälse Ledamöter.

Riks-Rådets uppgift såsom Högsta Dömande Instans öfvertages nu af den nyinrättade Högsta Dom-Stolen, hwars Ledamöter likaledes till Hälften skola besättas af ofrälse Domare. Konungen hafver dessutom uppnått en oinskränkt Rätt att förklara Krig och sluta Fred, således äfven Rätten att påbörja ett Anfalls-Krig (Sic!). Äfven Makten öfver Lag-Stiftning och Förvaltning kan i Practicen nu sägas ligga i Konungens Händer, då ju nu blott Densamme hafver Rätten att stifta Lagar.

Hans Majestaits nyvunna Makt kan sägas till stor Del motsvara den Ställning, som den af Högst Densamme mycket admirerade Salig Konung Gustaf II Adolf på Sin Tid hade. Dock kan det ej betecknas såsom ett Carolinskt En-Wälde – det wore att drifva Saken alltför långt. Ty Ständerna hafva alltjämt kvar den gamla Beskattnings-Rätten; Dessutom kunna inga Lagar genomdrifvas utan Deras Godkännande. Ständernas gamla Makt öfver Sweriges Rikes Bank blifver nu ersatt af Deras Control öfver Stats-Skulden genom det nyinrättade Riks-Gälds-Contoiret.

Den utdragna Riks-Dagen stördes dock strax innan Dess Afvslutande genom nya Misshälligheter mellan Konungen och de wahlda Ombuden för Hans Folk. Ty De Kongliga Krafven på Bevillning på obestämd Tid stötte först på Motstånd. Emellertid accepterade slutligen de båda ofrälse Stånden att godtaga Konungens modifierade Proposition att medge Bevillning åtminstone till nästa Riks-Dag, sedan vissa mindre Lindringar blifvit utlofvade. Adeln, däremot, kunde högst tänka sig Tvenne Åhr. **Den 27:e April** infann Sig Konungen personligen på Riddar-Huset, samtidigt som Adelsfientliga Gatu-Uppräden af en Myckenhet af det gemena Folket togo Plats därutanför, understödda af Den Kongliga Politie-Mästaren Liljensparre samt - enligt wissa Källor - difverse Kongliga Spioner och Upp-Wiglare. (*Continueras å nästa Sida!*)

Erinras bör måhända, att den af Konungen utsedde Lant-Markskalken Charles Emil Lewenhaupt tidigare under Riks-Dagens Förlopp ådragit Sig Adels Förakt för Sin Undfallenhet gentemot Konungen, och därför ej mer visat Sig å Riddar-Huset, hwarwid Hans Majestait till detta Uppdrag istället utsåg Herr Öfversten Pehr Lilliehorn.

Då emellertid Konungen nu inne på Riddar-Huset beslutat att till hwarje Pris genomdrifva Dess Wilja, grep Han i Strid med Författningen Sjelfv Lant-Marskalk-Klubban och genomklubbade – utan Wotering! – Adels-Ståndets bifall till de ofrälse Beslut, trots att Nej-Ropen torde hafva varit de klart öfverfvägende Sic!). Den följande Dagen blefv så änteligen Åhrets lika extra-ordinaira som stormiga Riks-Dag afslutad.

Uti Duréska Gården wid Mahn är till nästa Michaelii att förhyras en Sahl och twenne särskilte med Kakef-Ugnar förseddé Camrar, Skafferie, Wedbod och tillgång till Brygg-Hus; I Gården fås Underrättelse så wähl om Beskaffenheten som Adressen till Contractets Århållande.

‡ Riks-Rådet Hans Excellence Herr Fri-Herren ‡
Christopher Falkengrün

född Den 13:e October 1722 hafver Den 22 April med Döden afgått
efter lång och trogen Tjänst hwid Det Kongliga Amiralitetet
Förr känd såsom en ifvrig Anhängare utaf Möss-Partiet
För Dess meriterande Insatser i Livstiden hedrad genom Utnämningen
till Commendeur af Swärds Orden samt äfven tilldelad Ordens stora Kors
Organisateur och Directeur för Kongliga Cadette-Skolan i Carlsrona
Ogift

Om det sedliga Tillståndet bland gement Folk i Örlogs-Staden

En generell Bedömning af det sedliga Tillståndet bland det gemena Folket i ÖrlogsStaden torde blifva tämligen nedslående, ty den mänskliga Naturens universella och obändiga Caractère är öfverallt och i alla Tider omvitnad, hwarwid i Synnerhet den köttsliga Lustan ständigt gjort sig påmind. Ty liksom Spy-Flugorna dragas till Afskrädes-Högar, likaledes dragas löst och lastbart Qwinn-Folk till Platser där en myckenhet Mans-Personer äro tillstädes och vice versa. I synnerhet synes detta vara Fallet, därest en Hoper gement Soldat-Folk ansamlats.

Således är det föga förvånande att det i ÖrlogsStaden Carlsrona stryker omkring mångt lösaktigt Qwinn-Folk. Dessa Gatu-Nymfer torde vara af varierande Slag och Qwalitéte samt utgjöras af allt från lastbara Löske-Konor, fallna ogifta eller öfvergifvna Mödrar till lättfotade Månglerske-Pigor. Vissa af Stadens Gator och Gränder hafva därför qwalificerat sig för diverse Ök-Namn, af hvilka väl det mest rättframma torde vidlåda Samuel Guld-Smeds Gränd, då denna ju bland de Initierade benämnes "Hor-Gatan". Bidragande till detta mot pekunière Vedergällning flitiga Utöfvande af Qwinno-Könets äldsta Yrke är i mångt Fall Deras Armod, då de ju ofta äro utfattiga, sjuka och oförsörjda med flera egna Barn, där ofta Fadern är okänd, förrymd eller afliden.

Obestriddigen råder ett stort Mörker-Tal om hur utbredd denna Syndens Styggelse är här på Orten. Ty utöfver det stora Antalet Krog-Inrättningar i Carlsrona, hvarafv närmare 150 Stycken äro kända, torde kunna läggas äfven ett okänt Antal Lönn-Krogar. Det lär äfven vara bekant att bland dessa finnas

åtskillige, hvilka serfvera de manliga Kunderna äfven annan Kost än blott Gommens Njutningar. Såsom ett högst värtaligt Vittnes-Börd om Sedlighetens Tillstånd här i Carlsrona får man väl betrakta följande i det föregående Året inträffade Händelse:

Under Mårtens-Afton i Fjol företog en Vakt-Styrka en oförmodad Inspection hos Madame Windhoffers Inrättning vid den södra Sidan af Stora Torg, närmare bestämt å den östra Sidan af Södra Kungsgatans Början. En Volontaire-Soldat, Nr. 17 Magnus Soffberg i Herr Öfverste-Lieutenanten och Riddaren Fusts Compagnie, var posterad hvid Brand-Kanonerna strax framom Tysk-Kyrkan. Vederbörande fäste hvid Wakt-Aflösningen Herr Corporalen Fagerströms Attention på det Stoj och Larm, som hördes ifrån Öfver-Våningen å nämnda Inrättning, hvarvid en närmare Undersökning syntes befogad.

När således Patrullen under Dess Corporal inträngde i detta Syndens Näste, påträffades en Myckenhet mer eller mindre oklädda Mans- och QwinnsPersoner i de mest intima Situationer, synbarligen upptagna utaf lastbart Utöfvande af Lönska-Läge. Några af de liderliga Personerna lyckades undkomma, medan de öfvrige blefvo gripna och förda till Arrest-Lokalerna. De fortsatta Efter-Forskningarna gåfvo hvid Handen att den i nämnda Våning inhyrda Volontaire-Soldat-Hustrun Helena Westberg hos sig hyste minst 7 st lösaktiga Fruntimmer, hvilka mot Wedergällning i Förn af Penningar läto sig brukas till otuktigt Leverne.

Förvisso lærer härstädes finnas - med Tanke på den ansenliga Mängden af i Staden Sig uppehållande gemenare Soldat-Folk - ett Fler-Tal andra dylika i Lönndom dolda Nöjes-Inrättningar, till fromma för den köttsliga Lustans Utlefvande, hvarvid Mörker-Talet af dessa medförer att man så att säga famlar i blindo, med Risque för att man därvid blifver minst sagt mörkrädd. I vad Mån berörda Myndigheter äfven i det Kommande hafver lika lyckosam Framgång med dylika Hor-Nästens Uppspårande och Liqwiderande lærer Framtiden få utvisa, i den Mån densamma verkligen inträffar.

I ÖrlogsStaden stryker det omkring Löske-Konor - ogifta eller öfvergifvna Mödrar - och Månglerske-Pigor, hvilka utgjöra Gat-Nymfer af alla de Slag - samt dessutom en Myckenhet Ungdom, såväl Pojkar som Flickor, hvilka tigga så djärfvt att de förföljer hederligt och anständigt Folk längs Gatorna. Wän af Ordning undrar : Huru länge skall dessa Missförhållanden tillåtas fortgå?

Löjeligheter hvilka uppsnappats bland gement Folk

En Bond-Qwinna bannade sin Dotter tämligen skarpt för att hafva gifvit en ståtlig Befallnings-Man en alltför intim Gunst. Den enfaldiga Flickan svarade då Modern: "Mamma väsnas ju rent förfärligt om det skedda, men hvad skulle jag då göra; Han sade ju sig vara Befallnings-Man!"

En enfaldig Blekingsk Bonde såg en Gång hvid sitt Besök i Staden en Gewaldiger eller Politie-Constapel med ett Trä-Ben. Bonden frågte då en närvarande Herre: "Wadd é didd för ein?" Svaret blefv: "En Gewaldiger". Ånyo frågte Bonden: "Hwad gör en så'n?", hvarvid svartes: "Han drager Folk inför Rätta." Förbluffad yttrade då Bonden: "Ååuu, deidd è dåu föur besöynnerlitt, att Han haufwer didd andra Baiset qwaur!"

En adelig Fru på ett Säteri mötte på sin Promenade en af sina Bönder, hvilken på Hufvudet hade en ovanligt stor Hatt. Hon sporde då Bonden: "Hvarifrån hafver Du fått den Hanrejare-Hatten?" Svaret blefv då: "Åh, kännner nådiga Frun den alls icke igen? Den är ju nådige Herrns!"

*Utur ett Hus på Prins Gatan är bortstulen en gul Nankings Kjortel;
Ågaren lofwar hederlig Wedergällning åt Den som denna återställer.*

<<<<<<<<<>>>>>>>>>>

*Utur ett Hus på Amiralitets Gatan är förleden Måndags bortkommen
en mycket liten brun och hwit Hynda; Den henne kan tillrättaskaffa,
undfår nöjaktig Wedergällning.*

<<<<<<<<<>>>>>>>>>>

Om Kongliga Örlogs-Flottans Qwar-Blifvande å Carlsrona Redd under hela Juni Månad

Såsom Enhvar Sig i Carlsrona uppehållande Person kunnat constatera, hafver den färdigutrustade Linje-Flottan ännu under Juni Månad legat qwar på Carlsrona Redd. Dröjs-Målet anses främst bero på den politiska Oron i Landet, Konungens Upptagenhet med den stormiga nyligen timade Rikds-Dagen i hufuvd-Staden, dess Efter-Spel med bl.a. utdragna Rättegångar mot de Konungafientliga Anjala-Männen, samt i Synnerhet den omfattande Farsoten i Örlogs-Staden, gemenligen "Carlsrona-Febern" kallad. Den sistnämnde hafver lett till att Man nödgats completera de ofullständiga Besättningarna med ej mindre än omkring 3.600 Man af Land-Troupper, hwilka desswärre merendels lærer wara i fullständig Afv-Saknad af Sjö-Wahna.

Den inom kort utlöpande Örlogs-Flottan omfattar ej mindre än 21 Linje-Skepp och 9 stora Fregatter, samt 4 mindre D:o, förutom ett betydande antal andra Fartyg. Liksom i det förra Åhret står hela Flottan under Stor-Amiralen Hans Kongliga Höghet Hertig Carls Befäl, närmast assisterad utaf den duglige Officeren Otto Hendrik Nordenskiöld som Flagg-Capitain. I de kommande Dagarna, dock senast under Början af Juli Månad, förmodas Skeppen lämna Carlsrona. Må nya lysande Segrar wänta Wår Stor-Amiral och Dess Kongliga Flotta! Och må Moder Swea fagnas öfver brafwa krigiska Bedrifter såwähl till Lands som till Sjöss!

Impromptu öfwer den Händelsen Då Hans Kongliga Höghet
Stor-Amiralen på Chefs-Skeppet Gustaf III lät hissa Dess Flagg

Store Prins, då i Härnad Du tågar
Att segra eller dö för Ditt Fädernes Land,
Hvilken Svensk Lif och Blod icke wågar
För den Äran att belönas af Din älskade Hand.
Då Du Sjelf uti Spetsen för Svenskarne går,
Kan wäl Manna-Mod Svenskarne ej fela;
Vi med C A R L lika Öde få dela:
Större Ära en Dödlig ej önska förmår.

- S L U T -

QWARTALS-BILAGA TILL CARLSCRONA WECKOBLAD

Årgång 10 N:o 3 Anno 1789 Pris: 7 Skilling

Högt Ärade Läsare,

Med Anledning af den wåldsamma Utvecklingen i Konunga-Riket Frankrike hafver Wår Heder-wärda Tidnings-Redaction ägnat stor Möda åt att hålla Sig därom så wähl underrättad som öfver Hufvud taget möjligt är, hvarföre Wi uti detta Nummer kunna gifva Wåra Läsare färska Underrättelser om den senaste Tidens lika omskakande som förskräckande Ut-Weckling därstädes, hvilket torde framgå af nedanstående Artichel, hwarvid - med Afvseende på den nuvarande Situation i Det Fransyska Riket - torde wara säkrast att gifva det wählgrundade Rådet att Eho, som hyser Planer på en Resa till Landet ifråga, af Säkehets-Skäl inhiberar desamma i Wäntan på att det instabila och ytterst osäkra Läget därstädes med uppenbar Fara att mista såwähl Lif som Lem - hwarvid synnerligen det förra mer än det senare torde wara Alla och Enhvar extra kärt - blifwer mindre risquabelt. Detta nya Nummer af Wår ansedda Bilaga innehåller i öfvrigt bland annat Nyheten om Amiralitetets Planer på hurtigast möjliga Uppförande af ett nytt Sjuk-Hus för Hysning af det myckna grafvt insjuknade Sjö-Folket, samt Uppgifter om de båda Kongliga Flottornas föga framgångsrika Sommar-Campagner till Sjöss.

Med den allra utmärktaste Hög-Aktning

Herr Rodolphe Jeansson von Prahlenschreiber, Hufvud-Redacteur

OBS! OBS! OBS!

**EN WÅLDSAM REWOLUTION SKAKAR FÖR
NÄRVARANDE KONUNGA-RIKET FRANKRIKE!**

**Den Kongliga Fästningen Bastiljen i Paris stormad af Pöbeln!
Stor Oro råder för Den Kongliga Familjens Framtid!**

Wår Tidnings-Redaction hafver lyckats inhämta de allra senaste Nyheterna om hwad som därstädes sig tilldragit hafver och kunna i den särskilda Articeln på de följande Sidorna i detta sensationella Nummer af Wår förträffliga Bilaga återgifva de senaste grufveliga Händelserna!

Uppå Höga Herrskapers Begäran

Uppføres Onsdagen Den 6:e Dennes uti

*Herr Advocat-Fischalen Strübings Hus å Witus Gatan
utaf Hennes Maj:t Drottningens Lif-Regements Hautboister
en fullständig Concert uppå Blås-Instrumenter;*

Början blifwer precis Kl. Halfv 6.

Entrén kostar 8 Skilling Specie emot Billetter på Stället

NÄRMARE UNDERRÄTTELSE OM DE SENASTE WÅLDSAMMA PÖBEL-UPPLOPPEN M.M. UNDER DEN I KONUNGARIKET FRANKRIKE INLEDDA FOLKLIGA REVOLUTIONEN

De Oroligheter, som icke minst under den gångna Våren och För-Sommaren skakat den Fransyska Hufvud-Staden Paris, stegrades under den continuerade Sommaren. I synnerhet Ryktet att den bland gement Folk populaire Finans-Minstern Necker oväntat afvskedats af Konungen samt skyndsamt tvingats lämna Landet kan sägas vara den Gnista, som utlöste de afvgjörande Wålds-Handlingarna. Söndagen Den 12:e Juli samlades uppretade Folk-Massor i Palais Royal, hvarvid den i Paris wåhlkände Herr Journalisten och Advocaten Camille Desmoulins eldande Ord "Till Wapen!" blefv Signalen till Paris' gemena Innewåhnare att bewäpna Sig.

Den hungriga Fok-Massan spred Sig i Staden, och Plundringar af bl.a. Bagerier och Wapen-Boutiquer företogs. Samman-Drabbningar mellan de utcommenderade Kongliga Troupperna och de väldiga Pöbel-Hoparna ledde till de förras Retirerande, hvarvid åtskilliga Soldater deserterade och istället öfvergick till Folk-Samlingarna. De förhatliga hvid Infarterna till Paris belägna Tull-Husen, där Konungens Tullare alltid beskattat samtliga Last-Kärror på Väg in till Staden, stuckos i Brand.

Efter ett Dygns Plundringar bildades under Måndagen Den 13:e Juli på Initiativ af de mer måttfulla Inwåhnarne i Paris Commun en Borgare-Milis af Frivilliga, i Afvsikt att dämpa de mest destructifva Elementen ibland Mobben. Den döptes till National-Gardet, och till Dess Ledare utnämndes Hjelten från Det Nord-Amerikanska Frihets-Kriget, den blott 31-årige Generalen Joseph La Fayette.

Detta hindrade dock ej att Kokpunkten nåddes redan följande Dag, dvs. Den 14:e Juli, ty då stormades den gamla Kongliga Fästningen Bastiljen i Stadens Centrum af en ansenlig Pöbel-Hop, förstärkt af National-Gardet. Bastiljens Commendant, några af Dess Officerare och Wakt-Manskap, samt Stadens Borg-Mästaren mördades, och åtkilliga förnäma Hus i Hufvud-Staden, företrädesvis ägda af Adels-Män och förmögna Borgare, blefvo plundrade.

Äfven i andra Städer hafva Borgerskapet bildat nya Frivillig-Garden i Afvsikt att få Controll öfver Situationen. Till följd af de omfattande Oroligheterna och den labila Situationen lærer åtskilliga Aristocrater, liksom ett flertal Släktingar till den Kongliga Familjen, redan satt Sig i Säkerhet genom att hafva flycktat till Ut-Landet.

På blott några få Weckor är det gamla Konunga-Riket Frankrike i Dess Grund helt förändrat. En strid Ström af Adels-Familjer lämnar Landet, skrämde af Städernas våldsamma Pöbel och de upproriska Bonde-Skaror, hwilka på Lands-Bygden continuerar de tidigare förövade Wålds-Handlingarne mot Sina tidigare Herrar. Hittills hafver hundratals Adels-Slott plundrats och bränts tillsammans med Slotts-Arkiwens förhatliga Handlingar, utwisande Slotts-Herrarnas formella Rätt till omkringliggande Ägor, liksom Bonde-Pålagor och andra Prifvilegier.

Den 4:e Augusti blefv af den liberala National-Församlingen antagna ett flertal genomgripande Beslut, hvilka sammantaget synes i ett enda Slag hafva afskaffat det gamla feodala Samhället. Skrämde af de ofvannämnda Upproren afvsade Sig Adels-Ståndet Dess häfvdvunna Prifvilegier. Likaledes avsade Sig Prästerskapet Dess Rätt till Tiondet, och Den Katolska Kyrkans Jorda-Gods kommer att blifva tagna i Beslag för att styckas och säljas ut på locala Auctioner. Borgare-Ståndet afvstår från Skrå-Monopol och Dess särskilda Rättigheter hwad gäller Province-Parlament och Myndighets-Ut-Öfvning i Städerna. Det fastställdes äfven att från och med nu skola alla Frans-Män erlægga Skatt. Några Dagar senare blefvo de fattade Besluten antagna såsom formella Lagar och generella Décrète. Beträffande Döds-Straffet, så blifver Hals-Huggning ej längre ett

exclusifvt Privilegium, reserverat för Adeln. Istället kommr alla dödsdömda, oafvsett Samhälls-Ställning, att generellt tagas af daga medelst dylik Hals-Huggning. En ny Method för detta Straffs Genomförande skall framtagas, så att den nödiga Förrättningen blifver utförd snabbt och effectifvt. Målet är att dylik s. k. Decapitering, dvs. Hufvudets Afvskiljande ifrån Resten af Corpus, framgent blifver utfört på maskinell Wäg medelst till detta Ändamål särskilt framtagen Apparatur. Hvilket Utseende en Construction af detta Slag erhåller torde i en snar Framtid blifva klarlagt, men Tankar finnes på Skapandet af en tung ifrån ansenlig Höjd fallande Bila med synnerligen wass Egg.

Den 26:e Augusti, slutligen, antogs en i hela Frankrike gällande Declaration om De Männsliga Rättigheterna, formulerad i 17 Punckter under Influéce af Den Amerikanska Oafvhängighets-Förklaringen af Åhr 1776, hwars Utformning säges hafva dominerats af själfwaste förre f.d. Herr Generalen Thomas Jefferson, hwilken numera är bosatt i Paris såsom Amerikansk Ambassadeur.

I denna alldeles pinfärnska Fransyska Declaration erkännes Hvar Mans själfvklara Rätt till politisk Frihet, innefattande såwähl Tryck-Frihet som Yttrande-Frihet. Där slås framförallt fast, att alla Människor äro ifrån Födelsen lika värda och jämställda, hvarafv följer att Det Nya Samhällets wägleddande Hufvud-Principer i Fortsättningen skola wara "Frihet, Jämlikhet och Broderskap".

På säkert Afvstånd från dessa wåldsamma Handlingar dristar Sig emellertid "Wän af Ordning" att kommentera de skedda Ohyggligheterna genom att ställa följande fundamentala Fråga: Äger då Människan blott oinskränkta Rättigheter? Hafver Hon icke äfven vissa Skyldigheter emot Sin Nästa? Om så är Fallet, hwar hafva då dessa tagit Wägen? Denna Fråge-Ställningen synes desto mera betydelsefull som ju ett oöfverskådligt Chaos synbarligen hotar att snarligen uppsluka Den Stora Franska Nationen. Bäfwa månde Efter-Werlden...

<<<<<<<<<>>>>>>>>>>

Åstundas för ett litet Hushåll

*att till nästa Far-Dag få hyra nödiga Hus-Rum utan Meubler, hälst nära Torget.
Af hugade Hus-Ågare torde Swar på Boktryckeriet med första aflämnas.*

<<<<<<<<<>>>>>>>>>>

*De som äro skyldige på Pant, eller eljest hafwa oliquiderade Skulder hos Handelsman Jonas Humble, anmodas, att i anseende till förestående Bouppteckning efter Dess aflidna kåra Måka, sig inom denna månads Slut samma afbördas;
I annor Händelse warder därmed efter Lag förfarit.*

<<<<<<<<<>>>>>>>>>>

Bygandet af nytt Amiralitets-Sjukhus i Örlogs-Staden påbörjas inom kort till Följd af Carlsrona-Febern allt grafvare Härjningar

Den grufveliga Farsot, hwilken utbredd sig under den gångna Wintern bland Den Kongliga Örlogs-Flottans Manskaf, och än mer efter Sommarens Krigs-Operationer fortfar att skörda Sina Offer, hwarafv många med rysligaste Döden bortgångne, hafver föranlett Amiralitets-Ledningen att hwidtaga extra-ordinaira Anstalter, bland hvilka förnämligast märkes Beslutet att änteligen låta uppföra ett nytt större Amiralitets-Sjukhus för Sjö-Folket. För De af Våra Läsare, Hwilka ej så noga känna Situationens Beskaffenhet och Bakgrund, skola Wi därför om Saken nogsamt redogjöra.

De första Sjukhus-Barackerne för Amiralitetets Behofv i Örlogs-Staden blefvo i Åhret 1684 uppförda å Wämöns södra Strand, ej långt från det därstädes belägna allra tidigaste inrättade Skjepps-Varfvet. Då det emellertid ej kunde uppfylla de fortsatta Behofven, blefv istället under 1692 ett nytt Amiralitets-Sjukhus med tvenne Flyglar

Skärgårds-Flottans Nederlag hwid vid Svensksund

Ett onådigt Öde drabbade äfven Skärgårds-Flottan **Den 24 Augusti**. Under Dess högste Chef Öfver-Amiralen Herr Grefven Carl August Ehrensvärd led den ett allvarligt Nederlag mot öfverlägsna Ryska Strids-Krafter i ett våldsamt Sjö-Slag hwid Svenskund nära Den Finska Kusten. Trots tappert Motstånd och ådagalagt Hjelte-Mod af Besättningarne förlorades olycklighwis en Myckenhet af såwähl Manskap som Fartyg. Bidragande till Olyckan torde varit Konungens Underlåtenhet att i Tid gifva Öfver-Amiralen Permission till nödiga Försänkningars Företagande i Sundet norra Del. Ty de Actioner som hann blifva utförda visade sig otillräckliga, då de Ryska Skeppen kunde forcera Sundet och sålunda företaga ett Två-Fronts-Angrepp, hwarvid De Swenska Skeppen tvingades retirera och således draga Sig ur Striden under ansenliga Förluster.

Samtelige Herrar Creditorerne uti Herr Handelsman Peter Lindahls Concours behagar sammanträda på Stora Rådhus Salen härstädes nästkommande Tisdag Eftermiddag kl. precist 3, att rörande Auctions Skillingen för försålde Fastigheten öfwerlägga och samråda: kommandes de Uteblefvne att åtnöjas med hwad de närwarande besluta och afgöra.

J. F. Renaud

H. N. Rettwig

<<<<<<<<<< >>>>>>>>>>

Hos Lieutenanten Sjögren finnes god Råg-Halm här i Staden för billigt Pris, lämpelig att nyttja hwid lustfyllt Tumlande i Säng-Halmen.

<<<<<<<<<<>>>>>>>>>>

Uti Duréska Gården wid Mahn är till nästa Michaelii att förhyras en Sahl och twenne särskilte med Kakel-Ugnar försedde Camrar, Skafferie, Wedbod och Tillgång till Brygg-Hus; I Gården fås Underrättelse så wähl om Beskaffenheten som Adressen till Contractets Ärhållande.

<<<<<<<<<<>>>>>>>>>>

Patriotisk Proclamation ifrån Tidnings-Redactionen

Med Afvseende på Rikets brydsamma Situation till Följd af det rådande Krigs-Tillståndet, samt de allmänt dyra Tiderna med grufvelige Farsoter, Pris-Stegringar m.fl. andra widriga Omständigheter, synes det desto mera angeläget att påminna hwarje Samhälls-Medborgare om Betydelsen af Foster-Ländska Känslors oförminskade Hysande, till wilkas Upp-Eggande af ett modfällt och förslappat Sinnes- Tillstånd nedanstående patriotiska Wers-Composition förhoppningswis torde kunna bidra:

I Hjeltars Spår Wår Gustaf går.
Han främst i Ährans Tempel får
Det Rum som krönte Hjeltar når.
Hurra! Hurra! Gutår!

- S L U T -

QWARTALS-BILAGA TILL CARLSCRONA WECKOBLAD

Årgång 10 N:o 4 Anno 1789 Pris: 9 Skilling

Högt Ärade Läsare,

Det är med synnerlig Bedröfvelse och djupaste Weklagan som Vår hederwärda Tidnings-Redaction hafver den smärtsamma Plichten att meddela, att Wi - mot Bak-Grund af den iråkade Dyr-Tiden, wilken äfven förorsakat höjt Pris på såwähl Papper som Tryck-Swärta - nödgats höja Avgiften ifrån 7 till 9 Skilling per Exemplar af Vår ansedda Bilaga.

Trots detta ogynnsamma Förhållande hyser Redactionens Medlemmar samfällt den fromma Förhoppningen, att Vår trogna Läse-Krets likwähl ej blifver så altererad, att respectifve Läsares Kropps-Wätskor sättes i häftig Rörelse med uppenbar Fara för Helsans Bibehållande, ej heller komme att af denna Anledning Oss öfvergifwa, utan äfven fortsättningshwis måtte förblifwa såwähl hwid sunda Wätskor som Våra lika Trogna som Kära Läsare.

En wiss Tröst i denna ömkanswärda Situation torde måhända den Omständigheten erbjuda, att De Läsare, hvilka behaga teckna Sig för Prenumeration af det kommande Åhrets samtliga Nummer, därvid erhåller en Rabatt om hela 4 Skilling - således en hel Skilling per Nummer! - hvilket Sak-Förhållande måhända skall wisa sig wara nog så betydelsfullt för Våra trogna Prenumeranter, icke minst då man tager i Betrachtande den om alltför beryktad Smäländsk Sparsamhet erinrande pekuniära Återhållsamhet, som enligt Om-Werldens critiska Bedömning anses widlåda Mer-Parten af Örlogs-Stadens i öfvrigt tämligen hederwärda Inne-Wåhnare.

Sålunda dristar Wi Oss att förmoda, att ofvan framförda Spar-Argument skall visa sig så Pass werksamt hos Våra Läsare, att det synnerligen bidrager, ej blott till att öfvervinna den mindre Hugades Tveksamhet, utan äfven till Alstrandet af en tillräcklig Production af nödigt Snål-Watten, hwilket afvsevärt torde underlätta det agnade Betets Ned-Sväljande; Af denna Anledning beder Wi att få hänwisa Våra gunstige Läsare till nedan infört Meddelande afvseende det kommande Åhrets Prenumeration.

Med den allra utmärktaste Hög-Aktning Herr Hufvud-Redacteur Rodolphe Jeansson von Prahlenschreiber

Obs! Wiktigt Meddelande från Tidnings-Redactionen Obs!

De Högtförnåme Herrskaper samt Respective Stånds Personer och Borgerskap, som ernar prenumerera på Carlscrona Wecko-Blad för nästkommande Åhr 1790, behagade ju förr Dess hellre låta anteckna Sina Namn.

Nota Bene!!!

*Uti Herr Handelsman Rettigs Hus å Borgmästare Gatan förfärdigas
allehanda Fruntimmers Grannlåter tjenlige till Jul-Klappar!*

<<<<<< >>>>>>

Emedan laga Bouppveckning efter afvledne Wakt-Mästaren Carl Swanberg kommer med första anställas, så tillsäges den eller de som weta sig i Sterb-Huset hafwa något att fordra, eller äro skyldige att sådant inom Onsdagen d. 8:de innerwarande i Sterb-Huset anmäla, de förre med verifierade Räkningar, ochde senare att sin Skuld liquidera, som härmed allmänneligen kungjort warder.

Den välkände Skribenten och Författaren Herr Probst Christopher Laurentius Cronholm är saligen afvriden

Wederbörande föddes i Örkelljunga i Åhret 1711 såsom Son till Herr Cavalleri-Lieutenanten Johan Cronholm. Den unge Christopher Cronholm genomgick Lunds Latin-Schola samt blef hwid Universitetet därstädes Student 1730. Efter Framläggandet af tvenne framgångsrika Afhandlingar i Teologi respektifwe Språk-Forskning blef Han först Magister 1738 samt Präst-wigd 1745.

Under Åhren 1748 till 1755 tjänstgjorde Cronholm såsom Rector hwid Latin-Scholan i Carlshamn, hvarefter Han blef förste Stads-Comminister i Landscrona och samtidigt Kyrko-Herde i de till Staden angränsande Socknarna Wadensjö och Örja. Sedermera verkade C-m i det sistnämnde Ämbetet på Sin Ålders Höst i Westra Karleby och Sax-Torp, där Han alltså för en Tid sedan sluteligen afvled, och således lemnade denna Jämmer-Dahlen i den trosvisa Förhoppningen att änteligen få uppsöka Sin himmelske Fader, dock synnerligen sörjd och saknad af Församling-Borna.

Bland icke minst de Hembygds-Älskande Blekinge-Borna hafver Christopher Cronholms lika grannlaga som omfångsrika Arbete om den Blekingska Provinsen, "Beskrifvning om Bleking", wunnit såwähl Uppskattning som Beundran. Ackt-Stycket ifråga torde wara såwähl det mest grannlaga som läswärda som öfver Hufvud Taget hafver författats om denna sydliga Del af Wårt Svenska Rike. För Läsaren erbjuder det onekligen både omfattande och detaljerade Upplysningar om Wårt sköna Blekinge, samtidigt som det ur stilisk Synpunkt genom den drifvna Formulerings-Konsten framstår såsom ett ytterst gediget Werk, hwilket af Efter-Werlden svårligen lærer kunna öfverträffas. Sålunda kan det reservationslöst recommenderas för de hugade Läsare, hwilka hafva Lust till uppbyggelig Bildnings-Lecture som grundligt upplyser om de Blekingska Orterna.

- § - § - § -

Faselig Olycka med dödlig Ut-Gång i Stads-Kyrkan

Inom Carlsrona Stads-Församling hafver Åhret slutat med stor Förstämming, då en lika faselig som macaber Döds-Olycka inne i själfva Fredrics-Kyrkan beklagligtvis råkat inträffa. Dess egentliga Förlopp synes ej wara möjligt att helt klarlägga, men wissa Omständigheter synas hafva mer än andra bidragit därtill.

Arla på Jule-Dagens Morgon hittades Brand-Wäckaren i det södra Tornet, där Stor-Klockan är upphängd, den wählbekante Jonas Tornwäcktare, liggande död med krossad Skalle å Sten-Golfvet inne i Kyrkans Torn. Synbarligen hafver ifrågawarande Torn-Wäcktare under Den Heliga Natten mellan Jul-Aftonen och Jul-Dagen dödsstörtat uppifrån Dess Wackt-Ställe högst upp i Tornet alldeles under Klockan, och hwid Ned-Slaget efter Fallet, utgörande ej mindre än närmare 50 Alnar, genast mist Dess Lifv.

Tvenne Sak-Förhållanden torde synnerligen kunna hafva bidragit till Wäcktarens sorgesamma Frånfälle från denna Jämmer-Dahlen, nämligen dels det Förhållandet, att Golfv-Luckan under Klockan af någon obekant Anledning den actuella Natten warit borttagen, wilket kunde constateras hwid den efterföljande Undersökningen; Dels det Faktum att Kyrko-Wäcktarne i Allmänhet, och under Winter-Tiden i Synnerhet, såwähl warma sin Lekamen samt muntra sitt Sinne medelst alltför stort Intag af Bränne-Win. Att den gode Jonas härvidlag ofta påträffats tämligen öfverlastad af starka Drycker under Dess Wackt-Tjäns-Göring, och trots åtskilliga Förmaningar ej förmått sluta med denna lastbara Wahna, torde näppeligen wara en Nyhet för Kyrko-Församlingens Medlemmar. Måhända hafver Torn-Wäcktarens förmodat alltför wingliga Framfart i rusigt Tillstånd uppe i Tornet medelst ett fatalt Felsteg hwid den öppna Luckan olyckligtvis lett till Wederbörandes lika snöpliga som oåterkalleliga Ända-Lyckt.

Om Den Franska Revolutionens Continuerande: Qwinno-Tåget till Versailles samt Den Kongliga Familjens Installation i Tuilerie-Palatset

I Paris hafver under Åhret Miss-Nöjet stadigt ökat sedan Priserna stigit och allsköns mer eller mindre löst grundade Rykten af allehanda Slag florerat. Flod-Wågen af nya djärfva Pamfletter och Tidningar continuerar, innehållande än mer radikala

Krafv på Konungen och Regeringen att omedelbart införa verkningfulla Reformers samt tillse att Lefvnads-Omständigheterna för Folket genast förbättras.

Då emellertid Massornas Situation förblifvit fortsatt lika miserabel, och ingen Lindring af Eländet syntes wara i Sikte, tröt sluteligen Tålmodet. Härav kom det sig att det **Måndagen Den 5:e October** i Paris bröto ut omfattande Demonstrationer, hwarwid Stadens fattiga Qwinn-Folk kräfvde säwähl Bröd som billigare Föda. Oron stegrades, Kyrkornas Storm-Klockor ringde, Trummor ekade i Gränderna, Wapen-Förrådet i Stads-Huset plundrades, och åtskilliga Tusen Människor strömmade från För-Orterna in mot Stadens Centrum. Till sist bestämde sig den enorma Pöbel-Hopen för att till Fots tåga de Trenne Milen till Det Kongliga Slottet i Versailles. Syftet war att med Twång föra Den Kongliga Familjen med Sig tillbaka till Staden på det att Konungen skulle nödgas ta itu med den catastrofala Försörjnings-Situationen.

Trots Underrättelser om hwad som war å Färde fattade den wankelmodige Konungen intet Beslut om att med Dess Familj flyckta ifrån Dess Slott. Genomwåta af det häftiga Regnet kom sluteligen den stora Qwinno-Hopen om Aftonen fram till Versailles. Därstädes inledde Deras Delegation Förhandlingar med Konungen, som lofvade att genast lefverera Bröd från de Kongliga Magazinen. Emellertid anlände framåt Midnatt äfven National-Gardet, åtföljt af en stor Hop af uppretade och bewäpnade Paris-Innewåhnare, hwilka kräfvde nya Föhandlingar med Konungen, hwilken dock utbedde Sig en Natts Frist, då Klockan re'n war mycket slagen.

Dock tilltogo åter Oroligheterna tidigt följande Morgon, således **Den 6:e October**, då det af okänd Anledning uppstod wiss Skott-Lossning utanför Slottet, hwarefter stora Hopar af Demonstranter inträngde i Byggnaden. Då en ung Arbetare af Wakterna därvid blefv ihjälskjuten, kastade sig Hopen öfver de twenne Slotts-Wakterna, samt slog desamma genast ihjäl. Sedan Kropparna bestialiskt halshuggits uppsattes deras Hufvuden på Pikar, hwarefter de rasande Hoparne inne i Slottet gingo lös på Dess Inredning i Sökandet efter Konunga-Paret.

När Regenten påträffades befanns Konungen wara fullständigt handlingsförlamad, till Skillnad från Drottningen, som hoppades kunna tranquilisera de Upproriska. Därvid nögdades Hennes Majestait betrackta den macabra Synen af den blodtörstiga Pöbel-Hopen med de Hufvud-försedda Pikarne nedanför Sig, då Hon trädde ut på Slottets Balcon för att försöka calmera densamma, hwars Rop skallade: "Konungen till Paris!" Åter inkommen i Slotts-Gemaken lærer Drottningen tillsammans med de öfvrige Medlemmarna af den Kongliga Familjen, liksom hela den därstädes församlade Cretsen af Deras Majestaiter närstående Personer, hafva bitterligen gråtit af Fasa, Förtwifvlan och Whan-Makt.

Emellertid hade Nöden ingen Lag; De Kongliga nögdades oåterkalleligen foga Sig efter Pöbel-Hopens Wilja. Sålunda syntes om Efter-Middagen samma Dag en högst owanlig Carawan sätta Sig i Rörelse från Versailles in mot Paris. I Spetsen för Densamma tågade National-Gardet med Bröd, spetsade på Dess Bajonetter; Därefter följde ett femtiotal Wagner med Bröd och Spann-Mål från De Kongliga Förråden, sedan Grenadjairer och Troupper från Flandern, så den Kongliga Wagnen, hwid hwars sida fanns den ridande Lafayette såsom National-Gardets Högste Befäl-Hafware; Hvarpå följde i en lång Rad öfvrige Släktingar till Den Kongliga Familjen, Prinsar af Blodet, Hofv-Functionairer, Adeln, samtliga Ledamöter af National-Församlingen, så öfvrige Delar af National-Gardet, samt sluteligen Qwinno-Tåget.

Inkomna i Paris efter 6 Timmars Färd på leriga Wägar öfverlämnade så Stadens Borg-Mästare symboliskt hwid Stads-Porten Dess Nycklar, hwarefter De Kongliga fördes till Stad-Huset. Efter att därstädes tvingats höra på en lång Räckta af Tal, fördes så till sist den utmattade Kongliga Familjen till Tuilerie-Palatset om hwid Pass Kl. 10 om Aftonen. Där hafver Deras Majestaiter med de båda Barnen nödgats finna Sig tillrätta, endast assisterad af de nödwändigaste Hofv-Tjänarne, blott drygt 600 till Antalet, till Skillnad från i Versailles, där de warit åtskilliga Tusen-Tal. I Palatset hafver sedan dess även inflyttat Regeringen och en Del af den Kongliga Upp-Waktningen.

Warje rättrogen Royalist, liksom whar Wän af Ordning, frågar Sig med största Oro hwad den owissa Framtiden måtte hafva i Dess Sköte för Det Fransyska Konunga-Paret

och Dess Undersåtar. Skall den Fransyska Nationen komma att gå under i ett Chaos af inre Tumult, orsakat af hwarandra motstridande Intressen? Kommer måhända ett ohyggligt blodigt Inbördes-Krig att sönderslita Landet? Eller skall någon aggressiv utländsk Mackt drista Sig att utnyttja Situationen och försöka lägga under sig det i Upplösning stadda Frankrike? Det ryktas att Preussen hyser dylika Planer.

I den forna ärorika Monarcin Frankrike förefaller L'ancien Regime i det närmaste fullständigt krossad, och Landet synes stå på Randen till Dess totala Sammanbrott. Alla Band med Det Gamla Samhället och Dess Traditioner synes hafva brutits. Det tycks ej längre i detta Konunga-Döme finnas någon Ordning, ingen Disciplin, ingen Rättvisa, ingen Religion, ingen Auctoritet som kan tygla Massan. Hwad månne blifva? Wilka blifva Åter-Werkninarna på andra Folks gemena Pöbel? Warje ansvars-kännande och civiliserad Samhälls-Medborgare hafwer Anledning fruchta det wärsta: Tiden är sannerligen ur Led. Blott Den som lefver lærer få se.....

GIFVES HÄRMED TILLKÄNNA

*att de twänne Herrar, hwilka gingo med Wäld ifrån Undertecknads
Wärds-Hus förleden Går-Dag utan att liquidera, behagar omgående så gjöra;
I annat Fall är man tvungen att helt och hållet gifwa Deras Namn tillkänna.
Herr Tracturen Frigren hwid Skepps-Bro-Gatan i Kalfv-Hagen*

Nya AmiralitetsSjukHusets hurtiga Uppförande å Fortifications-Gården hwid Östra Delen af Kyrko-Gatan hafver påbörjats

I det föregående Numret af Vår wählunderrättade Bilaga meddelades, att Öfver-Directuren hvid Nya Dockan, Herr Fortifications-Majoren Magnus Cosswa Anckarsvärd, i Augusti Månad fått Dess Ritningar etc. öfver Det Nya Amiralitets-Sjukhuset, liksom Byggnings Placering å Tomt hwid Östra Delen af Kyrko Gatan strax intill Westra Crono-Bageriet hvid Bron till Stubb-Holmen, approberad af Hans Kongliga Höghet Hertig Carl.

Dessbättre hafver Wi nu Glädjen att till Våra Ärade Läsare kunna medela, att ifrågawarande Bygge ej blott igångsatts, utan äfven bedrifves med största Skyndsamhet, hwilket onekligen är af Nöden, då ju den wäldsamma Carlsrona-Febern continuerande Förlopp fortfar att skörda nya Offer, hwarafv många med dödlig Ut-Gång, synnerligen bland Flottans Manskap.

Hwad afvser den påbörjade Byggnings Construction kan nämnas, att då Lutningen från Gatan till den actuella Tomten å Fortifications-Gården är afsewärd, blifwer Botten-Wähningen af denna Anledning utförd dels som sedvanlig Botten-Wähning, dels som Sous-Terrain-Wähning. Därtill blifwer Densamma utförd i Sten och Tegel, medan däremot de bägge öfvra Wähningarna, företrädeswis afsedda till Sjuk-Sahlar, skola byggas af Trä.

Facaden emot Kyrko-Gatan kommer att utformas under Influéce af det nya allmänneliga klassicistiska Mode, som bland Konst-Arterna - äfvenledes inom Architecturen - wunnit afsewärd Utbredning under det senaste Decenniet. Husets Längd blifwer högst imponerande, nämligen ungefärligen 160 Alnar, hwarföre detta AmiralitetsSjukHus i färdigt Skick torde blifva - Nota Bene! - ett af de största i Europa! Därmed kommer Vår Örlogs-Stad att blifva equiperad med ännu en Sewärdhet, och således genom Sin Höjd och Utsträckning imponera på Alla och Enhwar när det står färdigt.

Låtom Oss såsom goda och dygdiga Medborgare däröfver vara rörande öfverens, att det torde wara en högst grannlaga Uppgift för Den Kongliga Cronan, att i dessa svåra och dyra Tider - med grafv Sjuklighet bland såwähl Cronans Manskap som bland Stadens civila Befolkning och ett ännu pågående Krig med Ryssland - det ofvannämnda Projectet med största Geschwindigkeit blifwer realiserat, på det att såwähl Flottans som Stadens sanitaira Upp-Hielpande i Slut-Ändan måtte winnas till afsewärd Winst för det allmänneliga Helso-Läget i Örlogs-Staden.

Hwid Bortgåendet ifrån ett Sällskap förleden Wecka hafwer en Paraplue af Fisk-Ben blifwit qwarlemnad i stället för en af Rotting. På Tryckeriet lemnas Underrättelse, hwarest Ombyte kan ske.

//////////

Upplysning om den grufveliga Carlscrona-Feberns omfattande Härjningar såwähl till Lands som till Sjöss

Med Anledning af den critiska Situationen härstädes i Carlscrona med Amiralitets-Sjuk-Wårdens Tillkorta-Kommanden under den faseliga Sjukdoms-Epidemie, som utbröt redan i Slutet af det föregående Åhret bland Sjö-Männen - och som åter denna Sommar blossat upp till enorme och tidigare ej skådad Omfattning - tillsattes en Konglig Utredning-Committé i Afvsikt att upphjälpa Saken. Till Följd häraf ingafvs en Rapport i October af Herr Assessorn J. G. Wahlbom och Herr Professorn Anders Sparrman. Äfven Örlogs-Flottans wähl meriterade högsta medicinska Ämbets-Man, Herr Amiralitets-Medicus Arfvid Faxé, ingafv likaledes en dylik Rapport, nämligen Den 30:e November, angående den s.k. Carlscrona-Feberns hittillswarande Framfart.

Denna dödeliga Feber, af Dr Faxé benämnd såsom "Remitterande Gall-Feber" eller "Mesentrisk Feber", anses ej sällan angripa Flottor och Arméer, synnerligen om Höstarna, då dess rötaktiga Egenskaper särskilt torde gynnas. Här följer i Sammandrag de omnämnda Rapporternas hufvudsakliga Innehåll.

Enligt Dr Faxés bestämda Mening torde den främsta Orsaken till den hiskeliga Farostens Spridande ingalunda hafva warit wad andra Läkare häfvdad, nämligen Manskapets Exponering för corrumperad Luft i Rummen ombord å Fartygen, utan istället en sig fortplantande Smitta Man från Man. Ombord å Örlogs-Fartygen hafver stor Sjuklighet tämligen allmänt rått ibland Manskapet, hvarföre Strids-Förmågan inom Flottan beklagligtwis warit åtskilligt nedsatt. I månet Fall blefv det necessairt att med Skeppet återwända till Hamn och helt eller delwis afvmönstra Besättningen. Som Exempel kan nämnas de 3.400 insjuknade Besättnings-Männen, då Flottan återkom efter Actionen whwid Öland. Ej underligt därföre, att under den gångna Saisonen föga hafver kunnat uträttas till Sjöss, och sålunda Kriget med Ryssland ingalunda förts till dess lyckeliga Slut, utan tvärtom måste continueras, alla Swårigheter till Trots.

Ute på Tjurkö hwid Inloppet till Carlscrona uppfördes mot Slutet af Sommaren stora Sjuk-Tält af Fartygens Segel, sedan det visat sig att Stadens Sjukhus-Rum, Sängar och Sängkläder ej på långa Wägar förslogo till de hemwändande och hårt pröfvade Besättningarne. Å Tjurkö lærer ej mindre än 5.000 Man, förlagda i ett 70-tal primitifva Segel-Tält, hafva wårdats under miserabla Förhållanden.

Emellertid nödgades man ifrån Tjurkö redan i October till Staden intransportera alla de Sjuka, då ju Segeln af Nödvändighet måste nyttjas till Fartygens Framdrifvande under den commenderade Sjö-Campanjen denna Månad, hwilken för öfvrigt wisade sig blifwa ett lika präcktigt som verkningsslöst Slag i Luften, då någon Fiende ej kunde påträffas ute på Hafvet.

Det stora Antalet insjuknade Patienter medförde att åtkilliga andra Hus och Byggnader såwähl tillhörande Amiralitetet som de Publique ute i Staden samt äfven wissa Privat-Hus måste tagas i Anspråk och inrättas för Wård af de Drabbade. Då Bristen på Platser och Sängar m.m. befanns skriande, lades många af de dödligt Sjuka antingen i Sängar med andra döende eller redan döda - eller helt sonika å Golfven.

Tillståndet i Örlogs-Staden hafver otvifvelaktigt merendels warit bedröfvligt. Särskilt under den gångna Wåren hafver de sanitaira Förhållandena för de Sjuka i de flesta Afvseenden warit alldeles undermåliga. äfven om den ansenliga Tillströmningen af unga Läkar-Candidater ifrån Stockholm inneburit ett wäsentligt Till-Skott af medicinsk Personal i Stånd att gifva Wård och Till-Syn.

Äfven ifrån Den Medicinska Fackulteten hwid Lunds Uniwersitet hafver denna Höst åtskilliga Läkare anslutit Sig. Ändock hafver det warit Mangel på det mästa, såsom Fältskärer, Sjuk-Wacterskor, Linne, Kläder, Föda, etcetera. Så widriga woro Förhållandena stundtals, att döda uppstaplades i Högar utanför Sjukhus-Gårdarna, och när de talrika Liken i Sina Kistor änteligen fördes till Begravnings-Platserna,

blefvo desswäre af Mangel på Tid och Manskap många af dessa qwarlämnade ovan jord. Bedröfvighetens Styggelse hafver sålunda grundligt hemsökt Währ stolta Örlogs-Stad, då den under det gångna Åhret rikligen blifvit fläcktad af lika wederwärdiga som ohelsosamma Lik-Ångor.

Äfven ett betydande Antal Civila hafva fallit Offer för den widriga Farsoten. En sorgesam Uppgift under det gångna Åhret för Carlscrona Wecko-Blads hederwärda Tidnings-Redaction hafver warit den tunga Plichten att i wart och hwartannat af Tidnings-Numren nödgas meddela att närmare ett Hundra-Tal af Wår Örlogs-Stads Inne-Wåhnare under hwar Wecka afvlidit. Säkerligen hafva därffvid åtskillige af Läsarenas Anhöriga och Bekanta skördats af den obarmhärtige Lie-Mannen.

Desswäre torde Carlscrona-Feberns Utbredning ytterligare hafva gynnats genom att många ifrån Carlscrona till Landsbygden i säwähl Blekinge som Calmare Län permitterade hemwändande Soldater och Båtsmän fört Smittan med Sig. Hur många som på skilda Håll å Hemorten hafva insjuknat respektifve afvlidit torde wara alldeles omöjligt att kunna bilda Sig en Uppfattning om; Sannolikt är det werkelige Antalet Offer afvsevärt.

Afslutningsvis bör här omnämnas de chockerande höga Siffror, hvilka af Dr Faxé Själfv i Dess Rapport blefvo angifvna: Under Perioden från Den 1:e December 1788 till Den 30:e November 1789 hade å Sjuk-Husen i Carlscrona afvlidit ej mindre än 3.882 Personer, samt hemförlofvats 1.779 Conwalescenter. Ännu hwid Periodens Slut kvarlågo såsom Patienter i Staden ej mindre än 3.524 Man.

Särskilt swårt härjade den faseliga Sjuk-Domen de tre sista Månaderna, d.v.s. under September, October och November. Det totala Antalet Döda respectifwe Insjuknade, innefattande alla de å Landsbygden förekommande Fallen, torde näppeligen någonsin blifva fastställt; dock torde med all Sanno-Likhet Mörker-Talet af alla de ej redovisade Insjuknade samt Bortgångne wara förskräckande stort. Man kan undra öfver hur många Swenska Familje-Tragedier som utspelat Sig - och ännu komma att inträffa - till Följd af Anhörigas Bortryckande under den ännu rådande Epidemien. Dennas brutala Framfart torde utan Twekan wara det hittills smärtsammaste Priset som Wårt Arma Swenska Folk måste betala för det ännu pågående olycksaliga Kriget.

Med Anledning af de nuwarande i Örlogs-Staden rådande ytterst miserabla Lefvnads - Förhållandena torde Wår Tidnings-Redaction swårligen kunna uppväcka någon sedwahnlig Jul-Stämning bland Wåra Hedewärda Läsare. Därföre wälja Wi denna Gång emot Wahnligheten att sluta Åhret med ett nödtorftigt Försök till spjufveraktig Munterhet, förmedlat af en anonym Insändare i Form af nedanstående löjliga Poème:

Epitaphium öfver en Stor-Såfvare

Gå sakta denna Graf förbi:

Här såfver Somni-Plex, från Werldens Buller fri.

Men, Wandrings-Man, tro ej att han sitt Tillstånd bytte,

Tro ej, att i Sin Död han någon Wäxling sport;

Han gör ej annat nu, än hwad han alltid gjort,

Och som utur en Sömn han till en annan flytte.

I Sömn han brackte fram sitt hela Lefnads Lopp;

Om Dagen sofv hans Sjä, om Natten Sjä och Kropp.

I Werlden ingenting hans Sömn har kunnat störa;

Få se om Doms-Basun kan honom waken göra.

- S L U T -